

AVUSTURALYA'DAKİ TÜRK ÇOCUKLARININ EĞİTİMİ

Prof. Dr. Mahmut TEZCAN

GİRİŞ

Avustralya'ya göçmen olarak gidip oraya yerleşmiş 100.000'e yakın vatandaşımız var. Bunlar er veya geç Türkiye'ye dönmek istemektedirler. Kuşkusuz orada kaldıkları bu geçici sürede çocukları olmuş ve onların eğitimi sorunu ortaya çıkmıştır. Yada çocukları Türkiye'de doğmuş, burada bir süre eğitim gördükten sonra oraya gitmişler. Yani, gidenlerin kendilerinden çok, çocuklarının eğitimi sorunu orada gündeme gelmiştir. Avustralya Hükümeti, sadece Türklerin çocuklarının eğitimi değil, diğer etnik grupların çocuklarının eğitimi sorunu ile karşılaşmıştır. Böylece, orada bulunan tüm etnik grupların çocuklarının eğitimi, Avustralya Hükümetini, bu konuda genel bir politika izlemeye zorunlu kılmıştır.

Biz burada, Türk çocuklarının eğitimi konusuna girmeden önce, Avustralya eğitim sistemi hakkında açıklamalarda bulunmak istiyoruz¹.

Bu çalışma, 1989 yılında Ağustos ve Eylül aylarında Avustralya'da bulunduğumuz sırada gerçekleştirilmiştir.

Çalışmamız, gözlem ve görüşme tekniklerine dayandırılmıştır. Gözlemlerimiz Arthur Phillip High School, Petersham High School ve Granville Boys High School'da gerçekleştirilmiştir. Bu okullarda orta- okul ve lise öğrencilerinin durumları incelenmiştir.

Görüşmeler ise, konu ile yakından ilgili resmî ve gayri resmî kişiler ile, öğretmenler ve Türk vatandaşlarıyla yapılmıştır.

I. Avustralya Eğitim Sistemi

Bilindiği gibi Avustralya, federal bir yönetim biçimine sahiptir. Eyaletler, kendi sakinlerinin eğitimini kendileri sağlar. Federal hükümet sistemi altındaki eyaletler şunlardır:

¹ Education in Australia, Canberra, 1984, Department of Education and Youth Affairs, Australian Government Publishing Service.

- Victoria (VIC)
- New South Wales (NSW)
- South Australia (SA)
- Western Australia (WA)
- Queensland (QLD)
- Tasmania (TAS)
- Northern Territory (NT)

Australian Capital Territory ve birkaç küçük kıta dışı "Territory"lerdeki eğitimden ise Commonwealth Hükümeti sorumludur.

Avustralya Anayasası, Commonwealth Hükümetine, eğitim konusunda Eyaletlere özel amaçlı yardımlar yapması için yetki verir. Bu yardımın seviyesi, ayrı bir komisyonca tesbit edilir. Bu komisyonlar şunlardır: Commonwealth Okullar Komisyonu ve Commonwealth Yüksek Öğretim Komisyonu, Commonwealth Hükümetine, üniversitelerin, CAE'lerin (Colleges, of Advanced Education ve TAFE'lerin (Technical and Further Education) malî ihtiyaçları ve genel gelişimleri konusunda tavsiyelerde bulunmak üzere 1977 yılında kurulmuştur. CAE' ve TAFE'ler, üniversitelerden sonra gelen yüksek öğretim kurumlarıdır.

Commonwealth Okullar Komisyonu ise, Commonwealth Hükümetine Eyaletlerdeki ilk ve orta öğretime malî yardım konusunda tavsiyelerde bulunmak üzere 1973 yılında kurulmuştur.

Sosyal Güvenlik Bakanlığı bünyesindeki Çocuk Bakma Dairesi, çocuk bakımı ve okul öncesi eğitim programları ile ilgili tavsiyelerde bulunur ve bu programları icra eder.

Üniversitelerin, CAE'lerin ve bazı diğer yüksek öğretim kurumlarının hemen hemen tüm giderlerini, Commonwealth Hükümeti karşılar. Ayrıca, TAFE'lerin giderlerinin de üçte bir kadarını üstlenir. Giderlerin büyük kısmını, Eyaletler kendileri karşılarlar.

Eyaletler, eğitim hizmetlerinin yönetiminden ve ilk, orta ve teknik eğitim sistemlerinin sürdürülmesi için ihtiyaç duyulan paranın büyük bir kısmını kendi kaynaklarından yararlanarak sağlamaktan sorumludurlar.

Eyaletlerde Eğitimin Yönetimi

Örgüt - Her eyalette, eğitim politikası tesbitinde Eyalet parlamentosuna karşı sorumlu bir Eğitim Bakanı vardır. Yönetim ve yol göster-

me görevleri Genel Müdürce yönetilen bir Eğitim Dairesi tarafından gerçekleştirilir. İlk, orta, özel ve teknik eğitim, Eğitim Dairesinin farklı birimlerince yürütülürken, diğer birimler öğretmen işe alma, öğrenci rehberliği, araştırma, müfredat geliştirme ile yayın ve yayın kaynaklarından sorumludur.

Üniversiteler ve CAE'ler kendi kendilerini yönetirler.

Özel okullar, kendi kaynaklarına dayalıdır. Fakat bu okullar son zamanlarda Eyalet ve Devlet Hükümetlerinden giderek artan ölçüde malî destek görmektedirler. Bu okulların hemen hemen tümü, dinî mezheplerce yönetilir, özellikle Katolik Kilisesi tarafından. Zorunlu öğretim, Avustralya'nın her yerinde 6 - 15 yaşları arasındadır (Tasman'yada 16 yaş).

Resmî okullarda eğitim ücreti alınmamakla birlikte, ders kitapları ve diğer okul araçlarını kiralama ücreti alınabilir. Çoğu okulda ders defterlerini ve yazı araç ve gereçlerini öğrencilerin kendileri sağlarlar. Bazı eyaletlerde ders kitapları, resmî okullardaki ilkokul öğrencileri için parasızdır.

Son zamanlarda yönetim sorumluluğunun dağıtılması yönünde bir eğilim ortaya çıktı. Çoğu eyalet, okul binalarının plânlanması, personel dağıtımı ve günlük işletme gibi konulardan sorumlu bölgesel idareler kurdu.

Şimdi, okul programı, yaygın olarak, her eyaletin eğitim bakanlığının merkezî müfredat birimi tarafından belirlenen genel ana hatlar ve müfredat materyalleri yardımıyla, öğrencilerin eğitimle ilgili ihtiyaçlarını karşılamak için okulun kendisi tarafından yapılmaktadır.

Okulun plân ve politika oluşturulmasında, kendi okullarının eğitim politikasını geliştirmede ve okulun eğitim programlarına uygun malî önceliklerin tesbitinde, sorumluluğun bir kısmını üstlenmek üzere okul yönetim kurulları ve konseyleri oluşturulmaktadır.

Avustralya'da okul yılı Ocak ayının sonunda, ya da Şubat ayının başında başlar, Aralık ortasında biter.

Okul Öncesi Eğitim

Okul öncesi eğitim hizmetleri, eyaletlerde hükümet yardımı ile yürütülür. Eyalet ya da yerel hükümet otoritesi ya da toplum temelli bir kuruluş tarafından yönetilirler. Bazı çocuk bakım servisleri, özel sektör tarafından kurulmuşlardır, hükümet yardımı almazlar.

Okul yaşı altındaki çocuklara gündüz bakımı gibi bir ana hizmet ögesine ek olarak, okul saatleri dışı bakımı; okul yaşındaki çocuklara tatillerde bakım; Avustralya yerlilerine, göçmenlere ve özürlü çocuklara özel hizmetler; kadın mültecilerin çocuk bakımı; aile destek hizmetleri ve oyuncak kitaplıkları gibi hizmetler sürdürülmektedir.

Hem hükümetten yardım alan gündüz bakım servisleri, hem de özel sektöre ait gündüz bakım servisleri, bebek yaştan okul yaşına kadar olan çocuklara tüm gün ya da yarım gün, sürekli ya da aralıklı bakım hizmetleri sunarlar.

Commenwealth Hükümetince finanse edilen çocuk bakım merkezleri ve aile gündüz bakım programları, toplumun her üyesine açıktır.

Bazı bölgelerde, çocuk bakımı hizmetleri ve çocuk ve ailelere diğer hizmetler veren mahalle merkezleri geliştirilmiştir.

Okul Öncesi Okulları

3 - 5 yaş arası çocuklar bazı sabah ya da öğleden sonra saatlerine kaydolurlar.

Ücret alınabilir ya da alınmayabilir. Okul öncesi programları, çocukların tüm gelişimini bir dizi faaliyetler sunan bir çevrede sağlamak amaçladır. Bu etkinlikler, matematik ve okuma ile ilgili tutum ve becerilerin edinilmesi yanında toplumsal ve ruhsal gelişimin sağlanmasına da yardım eder. Sunulan etkinlikler, kum ve çamur oyunlarını, müzik, resim, tiyatro, dil ve hikâyeler ile el sanatlarını içerir.

Resmî İlk ve Orta Okullar

1986 yılında Avustralya'da 7589' resmî okula kayıtlı 2.207.801 çocuk vardır. Tüm gün öğretim personeli sayısı ise % 59'u bayan olmak üzere 142.000 civarındadır.

6 yaşına kadar okula gitmek zorunlu değilse de çocuklar, genellikle 5 yaşında okula başlarlar. Çocukların % 80 i resmî ilkokullara, diğerleri de özel okullara devam etmektedirler. Bazı eyaletlerdeki okullarda ana sınıfı yada hazırlık sınıfı vardır.

İlkokul sınıfları, genellikle karma niteliktedir. Kentteki bir sınıfta öğrenci sayısı ortalama 30 dur. Kırsal kesimde bu oran daha düşüktür. Çocuklar haftada beş gün kendi bölgelerindeki ilkokullara devam ederler. Günlük eğitim, 5 saat sürer. Beden eğitimi ve spor için özel zaman-

lar ayrılır. Genelde bir sınıfa bir öğretmen o yıl için hazırlanmış müfredattaki bütün dersleri öğretir.

İlkokulda çocuklar, dil sanatları, matematik, fen derslerine giriş, müzik, resim ve el sanatları, sağlık, beden eğitimi ve isteğe bağlı din ve ahlak eğitimi derslerini içeren genel bir müfredat takip ederler. Okutulacak dersler, Eğitim Bakanlıkları tarafından düzenlenir. Fakat öğretmenler, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre, derslerde değişiklikler yapmakta ve uygulamakta serbesttirler. Sınıflarda TV, film, kaset ve diğer öğretim araçları kullanımı giderek artmaktadır.

Orta Öğretim

Öğrencilerin yaklaşık % 73'ü resmî okullara, geri kalanı da özel okullara devam etmektedirler. Orta öğretim genellikle 6 yıl sürer. Bazı eyaletlerde 5 yıldır.

En yaygın ortaöğretim tipi, geniş bir ders çeşitliliği sunan çok amaçlı liselerdir. Çeşitliliği sağlamak amacıyla çoğu liseler ticarî dersler, ev ekonomisi, el sanatları ve diğer teknik dersleri öğretecek biçimde donatılmışlardır.

Bazı eyaletlerde teknik, ziraî ve ticarî konularda uzmanlaşmış ayrı liseler vardır. Bu uzmanlık okulların müfredatı, pratik eğitimle birleştirilmiş genel akademik dersleri içerir. Aynı zamanda, dört yıllık bir ortaöğretim sunan "Bölge" ve "Kır" okulları da vardır.

Son yıllarda, her eyaletteki merkezî sınav sistemi, okul içi sınav ve değerlendirme sistemine doğru gitmektedir. 12. sınıfta verilen ve üniversitelere kayıta kullanılan seviye sınavı, çoğu eyalette hâlâ sürdürülmektedir.

Genelde, ortaöğretimin ilk yıllarında öğrenciler, seçmeli derslerle birlikte, temel dersler alırlar. Uzmanlaşma, zamanla daha ileri aşamalarda yer alır. İlk yıllarda temel dersler sürerken, öğrenciler, yabancı dil ve çeşitli teknik ve ticarî dersler alabilirler.

Ortaöğretimin sonundaki olgunluk sınavı (Higher School Certificate, Tertiary Admissions ya da Matriculation), öğrencilere, üniversite, CAE'ler ile üst kademe karma hizmeti ve birçok ticarî mesleğe girme niteliği kazandırır.

Göçmen Çocukları

Her eyalet ve bağımsız eğitim kurumu, ana dili İngilizce olmayan ilk ve ortaöğretimdeki göçmen çocuklara İngilizce öğretmek için özel

İngilizce öğretmenleri sağlar. Dil öğretimi için gerekli öğrenme ve öğretme materyalleri, Eğitim ve Gençlik Bakanlığınca sağlanır.

Commonwealth Hükümeti, Eyalet ve Territory'lerdeki resmî ve özel eğitim otoritelerine Commonwealth English As A Second Language programı altında para sağlar.

Çok Kültürlü Eğitim

Commonwealth Hükümeti, Avustralya toplumunun çok kültürlü bir toplum olduğunu kabul eder ve bütün Avustralya'lıların dil ve kültürlerinin kalıcılığının desteklenmesinin önemine inanır. Avustralya nüfusunun değişik kültür kökenlerine duyarlılığı artırmayı amaçlayan okul programlarını desteklemek için Etnik Okullar Programı ve Çok Kültürlü Eğitim Programı altında fonlar sağlandı.

Commonwealth Etnik Okullar Programı altında, dillerinin ve kültürlerinin sürdürülmesine yardım etmek amacıyla, okul sonrası okulları ve sınıflarında etnik topluluklar tarafından dillerinin öğretilmesi, fon sağlanarak desteklenir. Bu yardım yoluyla bütün çocukların Avustralya toplumundaki diğer dil ve kültürlerle ulaşabilme fırsatlarının artacağı da umulmaktadır. Program, onaylanmış etnik okulların yöneticilerine, derslere düzenli olarak katılan her öğrenci için yılda 30 Avustralya doları ödeme yapmayı gerektirir.

Commonwealth, Çok Kültürel Programı, eğitim sistemlerinin ve okulların Avustralya toplumunun çok kültürlülük özelliğini kavramalarını ve eğitimin buna da cevap vermesini sağlamayı amaçlar. Fonların amacı, bütün çocukların Avustralya'daki mevcut kültürleri anlamasını ve değerlerini takdir etmesini teşvik edici eğitim programlarına yardım etmek ve aynı zamanda Avustralya milletinin ortak ideal, değer ve yaşam biçiminin edinilmesini ve korunmasını sağlamaktır. Programın belirli amaçlarından biri de, çocukların Avustralya'daki toplumlar tarafından konuşulan İngilizce dışındaki bir dili öğrenme fırsatlarının sağlanmasını desteklemektir.

Kırsal Kesimdeki Çocuklar

Son yıllardaki araştırmalar, kırsal yörelerde, ya da nüfusu 5000'e kadar olan kasabalarda yaşayan çocukların büyük çoğunluğunun düşük konumlu işlere girmek için okulu erken yaşta terkettiklerini göstermiştir.

Eğitim imkânlarını dağınık yerleşim yörelerine ulaştırma sorununu çözüme yönelik bugünkü yöntemler şunlardır: Birkaç yerleşim yöresine bir öğretmen ve bir okul, okula gidip gelme için (ulaşım) para yardımı, mektupla eğitim okulları, telsizle eğitim okulları ve evden uzak yaşayan çocuklara para yardımı.

Özel Okullar

Öğrenciler resmî ya da özel okullara giderler. 12. sınıftan mezun olan öğrencilerin % 37 si özel okullara kaydolmaktadırlar. Bazı özel okullarda yatılılık imkânları vardır. Bu okullara devam eden öğrencilerin % 78 i Katolik okullara gitmektedirler. İlkokul düzeyinde bu öğrenciler çoğunlukla karma kilise okullarına devam etmektedirler. Katolik orta öğretimde, geleneksel olarak kız-erkek ayrımıdır. Fakat karma eğitime doğru artan bir eğilim gözükmektedir. Katolik ilkokulların organizasyonu, bir piskoposun genel yönlendirmesi altında piskoposluk bölgesi çerçevesinde yapılır. Katolik orta öğretim ya piskoposluk görev bölgesine aittir ya da dinî emirlerle yönetilen okullardır. Genellikle ilk ve orta öğretim farklı kurumlarda yürütülür. Diğer özel okulların çoğu dinî mezhepler tarafından yönetilir. Katolik okullardaki karma eğitime doğru eğitim, diğer okullarda da bulunmaktadır. Özel okullarda eğitim ücreti alınmaktadır.

Özel okullar, ders ve müfredat programı çerçevesinde oyun sahneleme, tahta işleri, çanak-çömlekçilik, fotoğraflık, müzik ve müzakere gibi müfredat dışı faaliyetler ile kırdaki yürüyüş, kanoculuk, tepelerden yapma kanatlarla atlama, ata binmek, kampçılık ve cankurtaranlık gibi okul dışı faaliyetleri de kapsayan geniş kapsamlı bir dersler dizisi sunmaktadır. Özel okullardaki öğrenciler eğitimleri boyunca sınav ve değerlendirme gibi muamelelere tabi tutulmaktadırlar. Yükseköğretim kurumlarına girişte, resmî okullardaki öğrencilere uygulanan standartlar bu okullardakiler için de aynen uygulanır.

Özel okullar, son yıllarda Commonwealth ve Eyalet Hükümetlerinden gitgide artan ölçüde malî yardım almaktadırlar. Eyalet hükümetleri de özel okullara özellikle sermaye hibesi biçiminde katkılarda bulunur.

Öğretmenler

Her eyalette öğretmen birlikleri vardır. Bunlar hep birlikte Avustralya öğretmenler Federasyonu adında federal bir organizasyon oluştururlar. Federasyonun amacı, öğretmenlerin statülerini ve şartlarını

ileri götürmek, toplumun ilgisini eğitimle ilgili sorunlara çekmek ve öğretmenleri ülke çapında uluslararası ve Avustralya Ticarî Birlikler Konseyi'nde temsil etmektir.

Özel okul öğretmenleri de çeşitli kurumlarda formasyonlarını tamamlarlar. Bunlar, özel okullara öğretmen yetiştiren kolejler, ileri eğitim kolejleri (CAE'ler) ve üniversitelerdir. Katolik okullara öğretmenler, dinî mezhep fırka üyeleri arasından ya da din dışından atanır. Birçok özel okulun öğretmenleri için emeklilik programları vardır. Bütün eyaletlerde özel okul öğretmenleri birlikleri vardır.

Okul Sonrası Eğitim

Orta öğretimi terkeden bir öğrenci, sonradan öğretimine tekrar devam etmek istediğinde, üniversitelerdeki, CAE'lerdeki, teknoloji enstitülerindeki, öğretmen kolejlerindeki ve ziraî kolejlerdeki kurslar dahil, seçip eğitimine devam edebileceği bazı alanlar vardır.

Üniversiteler

Avustralya üniversiteleri, parlamento'nun Eyalet Kanunları çerçevesinde kurulan özerk kuruluşlardır.

1986 yılında 181.483 öğrenci kayıtlı bulunmakta idi. Son yıllarda bu sayıda % 40 lık bir artış olmuştur. Commonwealth Hükümeti, üniversitelere para ve araç-gereç sağlamaktadır. Dersler, 3-6 yıla kadar sürer.

İleri Eğitim Kolejleri (CAE-Colleges of Advanced Education)

1972 yılına kadar 39 kuruluş CAE olarak tanınmıştır. 1973 yılında bu sayı, öğretmen yetiştiren 39 Eyalet kurumunun katılmasıyla iki katına çıkmıştır. 1982 ye kadar öğretmen yetiştiren özel kolejler de bu sektöre katılmıştır.

Commonwealth Hükümeti, CAE'lere para ve araç-gereç sağlamaktadır.

İleri eğitim sektörü, aşağıdaki kurumlar dizisini kapsamaktadır.

- Eyalet başkentlerindeki büyük teknolojik kuruluşlar.
- Metropolen bölgelerdeki teknolojik olmayan çok amaçlı kuruluşlar. Bunların çoğunun esas faaliyeti öğretmen yetiştirmektir.

● Metropoliten olmayan bölgelerde yüksek öğretim fırsatı tanıyan çok amaçlı kolejler.

● Sanat, ziraat, sağlık bilimleri ve deniz bilimleri çalışmaları.

Sektör öğretmen yetiştirme, mühendislik, uygulamalı bilimler, ziraat, sağlık bilimleri, hemşirelik, sanat, dizayn, mimarî, bina yapımı, iş, sosyal refah, müzik, hukuk, gazetecilik, kütüphanecilik, eczacılık, harita çıkarma dahil, çok geniş bir alanda profesyonel ve profesyonel altı kurslar sağlar.

Avustralya'daki ileri eğitim, orta öğretimi tam olarak bitirmiş ve meslekî eğitime devam etmek isteyen öğrenciler için düzenlenmiştir.

Öğretmen Yetiştirme

Resmî okullar için okul öncesi ve ilkokul öğretmenleri, eskiden Eğitim Bakanlıklarınca yürütülen öğretmen kolejlerinde eğitiliyorlardı. Öğretmen kolejleri, 1972-1974 yılları arasında özerk oldular ve ileri eğitim sistemi içine alındılar. Bazıları çok amaçlı kolejlerin bir parçası olurken, diğerleri, tek amaçlı kurum olarak kaldılar.

Ortaöğretim öğretmenleri, genellikle, bir derece kursu ve eğitim diplomasına götüren bir meslekî eğitim tamamlarlar.

Beden eğitimi, müzik, resim, el sanatları ve ev ekonomisi konularındaki uzman öğretmenler, ya tamamıyla öğretmen yetiştiren bir kurumda, ya da kısmen bu kurumda, kısmen de teknoloji enstitüsü ya da müzik konservatuarı gibi başka bir kurumda üç yıldan dört yıla kadar eğitilirler.

Öğretmen olarak yetiştirilecek olanlar, asıl olarak orta öğretim final sınavı sonuçlarına göre seçilirler. Katolik kolejler dahil resmî olmayan bazı öğretmen kolejleri vardır. Bunlar, öğretmenleri asıl olarak mezheplere ait okullar için yetiştirirler.

Diğer Yüksek Öğretim Kurumları

Bu kurumların bazıları dinî eğitim, öğretmen eğitimi ve diğer kurslar sağlayan dinî mezheplere ait kurumlardır.

Bütün eyaletlerde ya üniversitelere bağlı olarak, ya da ayrı ileri eğitim kolejleri şeklinde müzik öğreten kurumlar vardır.

Teknik Eğitim (TAFE'LER - Technical And Further Education)

Orta öğretim düzeyinde genel lise müfredatının bir parçası olarak ağaç işleri, ev ekonomisi ve diğer teknik dersler öğretilmektedir.

Bazı teknisyen kursları teknoloji enstitülerinde sunulmaktadır. Diğer kurslar özel endüstri ve resmî kuruluşların şubeleri tarafından yönetilirler.

Ticari eğitim öğrencilerine iş başında eğitim ile TAFE kurumlarında kuramsal ve uygulamalı eğitimden oluşan karma bir çıraklık eğitimi sağlar.

Tecrübeli teknisyen ve yarı profesyonel düzeyindekilerin sertifika almalarını mümkün kılan meslekî kurslar teknik kolejlerde verilmektedir.

Yetişkin Eğitimi

Yetişkinlerin hem meslekî, hem de meslekî olmayan eğitimini kapsar.

TAFE'lerde bu iki çeşit kurs da bulunmaktadır.

Avustralya üniversitesinde sürekli eğitimde uzmanlaşmış bölümler vardır. Belirli eyaletlerde hükümet fonu temeline dayalı sürekli eğitimden sorumlu konseyler ve kurullar kurulmuştur. Bu organlar genellikle liberal yetişkin eğitiminde özellik kazanmışlardır.

Sürekli eğitime hızla gelişen taleplerden dolayı bugün bazı gönüllü organlar eğitimin önemli bir parçasıdır. Örneğin Kırsal Kesim Kadınlar Birliği, el sanatları, müzik ve sahne sanatlarında kurslar organize eder. NSW'deki İşçi Eğitim Birliği felsefeden TV. programlarına söz yayımına kadar uzanan geniş bir kurs dizisi sunar.

Eyaletlerin Eğitim ve TAFE bölümleri göçmenler için İngilizce kursları düzenlerler.

Hem teknik kolejler, hem de gece kolejleri olgunluk sınavı ve diğer sınavlara hazırlanan yetişkinler için ortaöğretim kursları ile okur yazar olmayanlara okur yazarlık kursları açarlar.

Beden Eğitimi

Her Eyalet Eğitim Bakanlığında okullardaki beden eğitimine rehberlik eden ve onu geliştiren bir beden eğitimi bölümü vardır. Spor, halk dansları, kampçılık, kırdaki yürüyüş ve diğer faaliyetler dahil beden eğitimi, Avustralya okul yaşamında önemli bir rol oynar.

II, Türk Çocuklarının Eğitimi

1978 öncesinde Türkler, çocuklarını kendi memleketlerine gönderdiler. Dilini, kültürünü orada daha iyi öğrenir diye. Avustralya ise, biz burada imkân sağlayalım dedi. Çocuk Türkiye'ye gidince işler aksıyor, yurt dışına döviz gidiyordu.

Türkler, buraya ayak bastıkları ilk günden beri dilini ve kültürünü yaşatmak için büyük güçlüklerle rağmen çaba sarfetmiştir. Devlet yöneticileri, velî, öğretmen ve öğrenci işbirliği ile Cumartesi Okulları'nı başlatmışlardır. Bu okullar ilk, orta ve lise düzeyinde üç kademeli olarak sürdürülmektedir. Çalışmalar, çok kültürlü eğitim ve toplum dilleri programları adı altında biçimlendirilerek Avustralya Hükümetlerince 1977 yılından itibaren resmen uygulamaya konulmuştur.

Yüksek okul ve üniversitelerde bu programlar başlatılmış, ancak öğrenci yetersizliği ve talep azlığı gibi bazı nedenlerden dolayı devam ettirilememiştir.

Şimdi, resmî nitelikte olan ve resmî olmayan Türkçe eğitiminin sorunlarına ayrıntılı olarak değinmek istiyoruz.

1974 yılında *Çok Kültürlü Toplum* olayı resmen tanındı. Önceleri Beyaz Avustralya Politikası vardı. Bu politika sonradan kaldırıldı. 1978 de, getirilen programa para konmaya başlandı. Eyalet hükümeti, Türk okullarına malî yardımda bulundu. Sonra Federe Hükümet, çocuk başına para vererek bu okulları tanıdı ve destekledi.

Beyaz Avustralya politikasının esasları şöyle idi:

- Dil İngilizcedir.
- Avustralya'ya gelen, Avustralya'lı olur.
- Geline ülkeden getirilen gelenek ve görenekler unutulur.
- Geçmiş geride bırakılır.

Resmî Olmayan, Dernekler Yoluyla Yürütülen Türkçe Eğitimi Programları

Genellikle ilkökul düzeyinde, tamamen velilerin sorumluluk ve denetimleri altında, sadece NSW'de resmî kayıtlara göre, resmî nitelikte olmayan 30'un üzerinde Türk ilkökulları mevcuttur. Bu okulların yönetimi, tamamen gönüllü velî, öğretmen ve bazı kuruluşlarca yapılmaktadır. Hükümet, öğrenci başına 35 dolar para yardım yapıyor. Bunun dışında Hükümet hiçbir sorumluluk kabul etmemektedir. Herşeyi velî

ve öğretmenlere bırakmaktadır. Bu okullardaki eğitim öğretim, her okulun ya da kuruluşun yönetim kuruluna bağlıdır. Lise ve ortaokullar, bütün kaynağını bu okullardan gelen öğrencilerle sağlamaktadır. 1987 yılına göre bu okullara 4.000 nin üzerinde öğrenci devam ettiği tahmin edilmektedir.

Cumartesi ilkokullarının bazıları bağımsız çalışıyor. Bu durumda ideolojiler devreye girmektedir. Düzensiz bir uygulamadır.

Bu uygulama 1973 yılında Okul Aile Birliği olarak bir okulda başlatıldı. 1976 yılında Eğitim ve Kültür Derneği olarak devam ettiler.

Resmî Olarak Yürütülen Türkçe Eğitim Programları

Avustralya'daki Türkçe ve Türk Kültürü dersleri resmî yoldan iki türde yürütülmektedir. Birincisi, hafta içinde normal ders programları içinde yürütülen programdır. İkincisi ise Cumartesi Okulları uygulamasıdır.

A. Normal Ders Programları İçinde Yürütülen Türkçe ve Türk Kültürü Öğretimi

1982 yılından beri NSW Eyaletinin Sydney kentinde 5 ilkokulda ve 2 lisede devlet yönetimi altında Türkçe eğitimi programları mevcuttur.

Türkçe programları, aşağıdaki gündüz okullarında, normal ders saatleri içinde Türkçe öğretmenlerince yürütülmektedir. Program 30 öğretmenle başladı.

North Auburn Pub. School	— Ana Okulu ve İlkokul
Central Auburn	— İlkokul
Bourke St. Pub. School	— İlkokul
Eastlakes Pub. School	— İlkokul (2 gün)
Hamebush Pub. School	— İlkokul
Auburn Girls High	— Auburn Kız Lisesi
Burwood Girls High	— Burwood Kız Lisesi (Tercümanlık Kursu)

Bu uygulama, velilerin okula yazılı başvuruda bulunmaları sonucu gerçekleşmiştir. Okul müdürü ile görüşmeleri ile uygulamaya konmuştur. Yankı uyandırdı bu durum. Bazı okullarda karşı çıkıldı. Bu öğretmenler bakanlıkça kadrolu, normal öğretmen maaşı alan öğretmenlerdir.

B. Cumartesi Okulları

Cumartesi sabahları yapılan dil öğretimi programları 1978 yılında resmen başlatılan çok kültürlü eğitim ve toplum dilleri programları kapsamı içinde yürütülmektedir. Yani bu eğitim - öğretim çok kültürlü eğitim programlarının bir parçası ve uzantısı olarak etkinliğini sürdürmektedir.

Bu programlarla aşağı yukarı 7 bine yakın öğrenci 21 den çok değişik dil öğrenmektedir.

Dersler cumartesi sabahları 9.00-12.00 saatleri arasında yapılmaktadır. Bu programlar yalnız ortaokul ve lise öğrencilerine açıktır. Ancak gündüz okullarında bu dil ders olarak okutuluyorsa, o okulun öğrencileri Cumartesi okullarına devam edemezler.

Bu merkezler tamamen N.S.W. Eğitim Bakanlığı ve Orta Öğretim Eğitim Öğretim Kurulunca yönetilmektedir. Öğretmenlerin atanması, eğitim-öğretimin yürütülmesi, denetimi, müfredat programlarının hazırlanması, Bakanlık ve Eğitim Öğretim Kurulunca yapılır. Öğretmen ücretleri de dahil tüm masrafları Bakanlık karşılar. Bu okullara devam eden öğrenciler, hiçbir ücret ödemezler.

Cumartesi okullarındaki öğrenci sayıları şöyledir:

1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
175	310	335	403	387	511	698	740	628	628	613	528
				Öğretmen Sayıları							
8	14	18	18	18	21	28	31	28	26	28	25

Kaynak: Dooley, P.W. Saturday School of Community Languages. Coğaltma, N.S.W. Sydney, 1989.

1978 yılında getirilen programa para konmaya başlandı. Eyalet Hükümeti, Türk okullarına malî yardımda bulundu. Sonra Federal Hükümet, çocuk başına para vererek bu okulları tanıdı ve destekledi. Toplam olarak öğrenci başına 72 dolar veriyorlar. Bu yardımların önemli bir kısmı öğretmen ücreti olarak sarfediliyor. Bu para bütün giderlere yetmediği takdirde velilerden aidat olarak alınmaktadır. Okullara kira ödeniyor. Aslında hizmetlilere ödeniyor. Sınıf başına para ödemektedirler.

Türk öğretmenleri, böyle bir eğitim sistemini kabul etmek istemedi. Tatil gününde öğretim olmasın dendi. Fakat Türkçe okulları da gerekli idi. Çocuk okulda kendi dilini konuşamıyordu. Yasaklanmıştı. Çocuk, okulda, evdeki dilini konuşamıyordu. Öğretmenler Federasyonunun des-

teği de alındı. Cumartesi Okullarına Federasyon karşıdır. Çünkü Cumartesi Okullarındaki öğretmenler, öğretmen değildir der. Dernekler biçiminde iken öğretmen olmayanlar öğretmenlik yapıyordu. Öğretmen olmayana devlet para ödüyor dediler. Federasyon, öğretmeni koruduğu için gülünç bir para ödeniyor dedi. Politik davranışlar oluyor diyor. Öğretim, sair günlerde olur der. Hükümeti, olayı ciddiye almamakla suçladı. Öğretim normal müfredat programlarına alınmalı der. Öğretmenler Federasyonu bugün bu okullardaki öğretmenlere destek sağlamaz.

Federasyon önemli işler yapar. Irkçılık yapılmışsa, öğretmen banyan ise, öğrenci şikâyet edilmişse Federasyondan yardım istenir. Bakanlıkla ücret anlaşması yapılır. Öğretmenin sağlığı ile ilgilenir.

Cumartesi okullarının bugün 700 öğrencisi var. 1978 yılında başladı. 7 öğrenci ile Petersham okulunda başladı. Halen beş merkezde devam ediyor. 30 öğretmen görev yapıyor. Buralarda ders veren öğretmenlere saat ücreti ödeniyor. Herhangibir hakları yok. Casual Employment (Geçici ya da kalıcı olmayan öğretmenlik) denen kadrosuz öğretmenlerdir. 11-12. sınıflar için haftada 3.5 saat görevlidirler. 7-10. sınıflara kadar 2.5 saattir. Her ikisinde yarım saati hazırlık için ödeme yapılır. Buralarda öğretmenlik için, Bakanlık tarafından diplomalarının kabulü şarttır. Başlangıçta bu okullar geçici görüldü. Fakat 10 yıldır devam ediyor. Halen hafta içine kaymadı. Hükümet, şu yıldan itibaren hafta içine konacak demedi. Bunun üç nedeni var.

1. Okulların Tutumu

Okulların toplum dili programlarına pek yaklaşmak istememeleri. Eski Beyaz Avustralya politikasını benimseyen müdürlerin tutucu davranışları.

2. Bazılarında yeteri kadar öğrenci yok. Haftanın beş günü öğretmeni çalıştıracak öğrenci bulunamıyor. Hatta içinde toplum dili sadece Auburn'da okutuluyor. 1985 de başladı.

3. Bazı hallerde öğretmen yokluğu.

4. Çocukların seçimlik ders olarak Türkçeyi seçmek istememesi. Örneğin Bilgisayar dersini seçiyor.

Cumartesi okulunun bir toplumsal rolü var. Orada değişik bir hava var. Türk müziği dinliyor. Halk oyunları var. Sonra, öğrenciler Cumartesi evde bulunmak istemiyor. Özellikle kız öğrenciler evde oturup iş yapmak istemiyorlar. Bazıları hafta içinde Türkçe yapıp Cumartesi

spora gidiyor. 1981 de Türkçe lise bitirme sınavında bir ders olarak kabullenildi.

Lisede zorunlu ders 10 tane. Bu, asgarî sayıdır. Ama 14 de olabilir. Öğrenci isterse tabi. Örneğin Matematiği 4 ünite alır. Tek üniteli dersler bir yıl okutulur. İki üniteli dersler iki sömestir okutulur. Her ünite 50 şer puandır. 3 ünite ise $3 \times 50 = 150$, 4 ünite ise $4 \times 50 = 200$ değerinde olur. Ünite: dersin ağırlık değeridir.

Türkçe şimdi iki ünite olarak öğretiliyor. Ama artık 3 ünite olması isteniyor. Genelde 6 ders yapıyorlar. 2 şer üniteden 12 ağırlıklı ders yapar. 10 ünite seçip kolayca geçenler de var. Bunlar üniversiteye gitmez. TAF (Teknik Kolejlere) giderler. 14 üniteliler üniversiteye gider.

Lisede zorunlu dersler, matematik, fen, İngilizcedir. Öğrenci en iyi 5 veya 6 dersten notlarına göre Üniversiteye geçer. Lisede ayrıca ağaç işleri v.s: gibi seçimlik dersler var. Felsefe, Psikoloji, Sosyoloji dersleri lisede yok:

High School'dan sonra TAFE (Technical And Further Education) ler vardır. 2 - 4 yıl arasında değişiyor. Mühendis yetiştirir. Ziraat, müzik, güzel sanatlar, araba onarımcılığı gibi dallarda öğretimde bulunuluyor. Çıraklık da vardır. Uygulamalar dışarda (firmalarda, işyerlerinde) yaptırılmaktadır. Ayrıca bazı okullar kendi yapılarında uygulama yaptırmaktadır.

Memnuniyet verici durumlardan birisi, Türkçe'nin üniversiteye gitmek isteyen öğrenciler için seçebilecekleri derslerden birisi olmasıdır. Yani, üniversiteye giriş sınavlarında Türkçe 100 puan (Not) üzerinden değerlendirilmektedir. Üniversiteye girişte toplam not 500 dür. Dolayısıyla, Türkçeyi seçen öğrencilere bu program oldukça yarar sağlamaktadır. Ayrıca bu husus, Türk Toplumunu açısından da sevinilecek bir durumdur. Şimdiye değin pek çok öğrencimiz bu programdan yararlanarak üniversiteye girmişlerdir.

Türkçe ve Türk Kültürü dersleri için Türkiye'den kitap geliyor. Din ve Ahlâk, Sosyal Bilgiler, Türkçe İlkokulda Hayat Bilgisi biçiminde Sosyal Bilgiler okutulmaktadır. Türkiye'nin bu konudaki tek ilgisi kitap göndermek oluyor. Fakat bu programlarda okutulmayan derslerin kitapları da geliyor. Örneğin matematik ve fen kitapları gibi. Türk kültürü programlarında bunların yeri yok. Böylece gereksiz yere masraf yapılıyor. Sonra gerekli olanlar da yeterli sayıda gelmiyormuş. Esasen kitaplar Türkiye'den gemi ile gönderiliyor ve üç ayda oraya ulaşıyor. İlgililer bazı yıllar kitap gelmediğini, ya da yetersiz sayıda geldiğini ve geç geldiğini belirtmektedirler.

Victoria Eyaletinin Melbourne kentinde bazı yörelerde orta öğretimden başka ilkokullar da Eğitim Bakanlığının denetimi altına alınmıştır. Öğretmen tayinlerini Bakanlık yapmaktadır. Öğretmen olabilmek için yüksek öğrenim şartı aranıyor. Okutulacak konular için genellikle öğretmenler kendi hazırladıkları metinleri fotokopi yapıp öğrencilere ders malzemesi olarak dağıtmaktadırlar.

Cumartesi Okulları Programları

Türk müfredat programlarına göre, program komitesince hazırlanan bir programa göre dersler sürdürülüyor. Öğretmenler ve Avustralyalı uzmanlardan oluşan bir komite, programları hazırlıyor. Bakanlık (Ed. Dept.) denetiminden geçiyor. Kültür konusuna da değiniliyor. Derslerin haftada bir kez oluşu yeterli görülmemektedir.

Mehmet Kadayıfçı ve heyetin hazırladığı "Dilimiz ve Kültürümüz" isimli iki ciltlik bir kitap okutuluyor. Bu kitap resmî olarak kabul edilip yayınlanmıştır. Devlet bütün okullara bu kitabı gönderdi. Bu kitap yardımcı niteliktedir. Ama Türkiye'den gelenler esas kitap olmaktadır.

Düzeyler: 11. ve 12. sınıflar bir sınıf oluyor. 7 - 8, 9 - 10 ortaokul. Bunlar bir arada oluyor. Sınıflar 20 kişilik. Federasyon 25 kişiden fazlasına izin vermiyor. Türkçe bilgisine göre bir derecelendirme yapılıyor. Bulunduğu sınıfa göre yapılıyor.

Türk kültürü olarak Türk halk bilimi, Türk uygarlığı, Türk tarihi, Türk coğrafyası, Türk edebiyatı gibi konulara yer verilmektedir. Türkçe derslerinde öğrencilerin anlama, anlatma, konuşma, okuma ve yazma olarak bilinen temel dil yeteneklerinin geliştirilmesine ağırlık verilmektedir.

Öğrenciler, gündüz okullarında hangi sınıfta iseler, Türkçe derslerinde de aynı sınıfa gitmektedirler. Yani, lise birinci sınıftaki bir öğrenci, bu merkezlerde de lise birinci sınıf Türkçe programını takip etmektedir. Alacakları notlar gündüz okullarındaki gibi aynen karnelerine geçer ve bu, sınıf geçmelerine yardım eder.

Ortaokul ve lise öğrencileri için uygulanan iki ayrı, fakat birbirini tamamlayan, bütünleştiren müfredat programı vardır. Programdaki bazı temel amaçlar şöyledir; Bir fikir edinmek üzere Sayın M. Kadayıfçı'nın şu eserine bakılabilir. Kadayıfçı, Mehmet: Dilimiz Kültürümüz N.S.W. 1986, 1. Kitap

Kadayıfçı, Mehmet: Dilimiz Kültürümüz N.S.W. 1987, 2. Kitap

1. Öğrencilerin Türkçelerinin geliştirilmesi ve işlek bir duruma getirilmesi,
2. Konuşmalarının doğru, akıcı olması, anlatım güç ve becerilerinin geliştirilmesi,
3. Okuma, anlama, anlatma ve yazma yeteneklerinin geliştirilmesi,
4. Türk kültürünün değerlerinin, edebiyatının, sanatının tanıtılıp, sevdirmesi,

Örneğin, Türk aile yazısı, gelenekler, önemli günlerimiz, resmî ve dinî bayramlarımız, Nasreddin Hoca, Karagöz-Hacivat, Keloğlan, Türk Kadını, Türk el sanatları, Her yönüyle Avustralya'daki Türk toplumu, Türk halk oyunları, Türk mutfağı.

5. Kültürel ve sanat değeri olan edebî türlerin tanıtılması (Roman, öykü, şiir, masal v.s.) Bunlar lise sınıfları içindir.

6. İki dilin yapısını kavramaları için İngilizceden Türkçe'ye, Türkçe'den İngilizceye çeviri.

Cumartesi Devlet Türkçe Ortaokul ve Liselerindeki eğitim, belli bölgelerde ve belli merkezlerde sadece Cumartesi sabahları sürdürülmektedir. Bu merkezler, NSW eyaletinin Sydney kentinde şunlardır:

1. Petersham Girls High – Petersham Kız Lisesi
2. Phillip Arthur High – Phillip Arthur Lisesi
3. Liverpool Girls High – Liverpool Kız Lisesi
4. Blacktown pub – Blacktown İlkokulu
5. Wollongong Pub – Wollongong İlkokulu

Bu merkezlere devam eden öğrencilerin aldıkları notlar gündüz okullarındaki karnelerine geçmekte, Türkçe, resmî bir dil dersi olarak değerlendirilmektedir. 1977 yılından beri gündüz okullarının bir uzantısı olarak devam etmektedir.

1989 Türk Öğrenci Sayısı

Merkez	Yıl; 7-8	Yıl; 9-10	Yıl; 11	Yıl; 12	Toplam
Grantham (Seven Hills)	21	24	8	-	53
Liverpool	29	12	8	10	59
Petersham	19-23	30-27	26	31	156
Parramatta (Arthur Phillip)	28-24	39-34	33	26	184
Wollongong	10	17	8	10	45
	154	183	83	77	497

Kaynak; P.W. Dooley'den Alınmıştır.

Öğretmen Sorunu

Türkiye'den öğretmen gönderilmiyor. Çünkü iki ülke arasında kültür anlaşması yok. Şimdiye kadar 5 öğretmen gönderilmiş. 3 ü Sydney, 2 si Melbourne'da. Fakat onlar göçmen olarak istemektedir. Oysaki Türk Hükümeti görevli olarak gönderdiği öğretmeni belirli bir süre sonra Türkiye'ye geri istiyor. Kültürel anlaşmanın yapılmasının zor olduğu belirtilmiştir. Çünkü Federal Hükümetle bir anlaşma yapılırsa, ayrıca Federe devletlerle de ayrı anlaşma yapmak gerekiyor.

Bakanlık (Dept. of Ed), kendisinin tayin ettiği öğretmenlerin maaşlarını vermektedir. Fakat kendisinin dışında kalan öğretmenlerin maaşları açısından kesmen yardımda bulunuyor. % 20 sini ödüyor (Çocuk başına 35 dolar). Dernekler, geri kalan kısmını (Öğretmen maaşları, kira bedeli gibi) velilerden sağlıyorlar. Ayrıca sosyal faaliyetler, gece düzenlemelerden de gelir elde ediyorlar. Bu durum, Dept of Ed. un denetimi dışındakiler için geçerli. Kontrolü altındaki okullardaki tüm giderleri bakanlık ödüyor. Yalnız velilerden kayıt bedeli olarak çocuk başına 14 dolar alınıyor. Bu okullara, "Saturday School of Modern languages" deniyor. Resmî fonlar, Eyalet Hükümetince değil, Federal Hükümetinin yetkisi içerisindedir. Buradaki öğretmenlerin grev hakkı mevcuttur.

Öğretmenler, Cumartesi Okullarında amatörece ders verdi. Sonra, tatil gününde aldıkları ücretleri az bulanlar öğretmenlikten ayrıldılar. Böylece gerçek öğretmen olmayanlar öğretmenlik yaptı.

İki tür öğretmen var.

a) Türkiye'den gelmiş öğretmenler ders veriyor.

b) Avustralya'da öğretmen kolejinii bitirmiş olan öğretmenler. Bunlar Türkçe eğitimi görmüş değiller. Türk oldukları için yetkili sayılmışlar. Normal olarak sınıf öğretmeni olarak yetişmişler.

Türkiye'den gelmiş öğretmenlerin çoğu da alan bilgisi başka dallardan geldikleri için Türkçe dersi vermek zorunda kalıyorlar. Bu nedenle Türkçe derslerinin niteliği her iki tür öğretmen bakımından da yetersiz kalmaktadır. Fakat yine de Türkiye'den gelen öğretmenlerin daha başarılı olduklarını gördük.

Burada öğretmenler teftiş edilmemektedir. Merkezî sistem değil.

Öneriler

1. Cumartesi günleri, yâni hafta sonunda derslerin yapılması zor olmaktadır. Hafta sonu yorgunluğu, piknik, düğün, eğlenceleri kaçır-

ması çocuğun okula zorla gitmesini gerektiriyor. Çocuk tatilini yanında bırakıp okula geliyor. Velfisi, çocuğu okula zorla göndermeye çalışıyor. Onun Türklüğünü kaybetmemesi için Türkçe derslerinin kaçırmamasını istiyor. Derslerin hafta içinde olması daha çok isteniyor. Çünkü hafta sonunda okula gelen çocuk, diğer derslerini de ihmal ediyor. Bazı veliler de öğretmenlerin niteliklerini yetersiz gördükleri için çocuklarını göndermiyorlar.

2. Türkiye'den kitap geç gelmekte ve öğrencilere yeterli sayıda gelmiyor. Yetkililer ilgi göstermelidir deniyor.

3. Türk Hükümeti halkımızla sürekli ilgilenmeli. Buranın hükümetleri bazen halkın kendi kültürünü ve dilini koruması konusunda ilgisiz olabiliyor.

4. Halk oyunları ekiplerini çalıştıracak öğretmenlere ihtiyaç var. Bir iki aylığına bir grup öğretmen Türkiye'den gelmiş. Fakat daha uzun süreli ve maaşlı olarak 3-4 yıllığına buraya gelmelidirler. Böylece gelen bu öğretmenler burada bir kadro yetiştirebilirler. Sydney'de bu tür öğretmenlerin sayısı çoğalmıştır. İhtiyaç daha çok Melbourn için sözkonusudur.

5. Türkçe ve Türk Kültürü müfredatı çok geniş. Kısaltılıp öz bil-vermek gerekir.

6. İkinci Dil olarak Türkçe adı altında bir kitap hazırlamak gerekir.

7. Türk Hükümetinden malî bir destek gerekir.

8. Avustralya'da halen Türkçe okutan Türk öğretmenlerinin Türkiye'de hizmet içi eğitim görmeleri gerekir.

9. Ders verenlerin Türkiye'den gelmiş olmaları gerekir. Çünkü orada doğmuş, orada yaşayan Türk öğretmenlerin Türkçeleri yetersiz kalmaktadır.

10. Türkçe eğitimi konusunda uzmanların araştırma yapması gerekir. Oradaki sorunları inceleyen araştırmalara ihtiyaç var. Oraya göre başarılı bir Türkçe eğitimi için neler yapılması gerektiği konusuna ışık tutacak araştırmalar gereklidir.

11. Orada materyal hazırlanması gerekir. Yâni Avustralya'nın ihtiyaçlarına göre bir kitap yazılmalıdır. Öğretmenler de bu kitabı takip etmelidirler. Bu konuda Türkiye'den bir uzman grubu gönderilip oradaki çocukların ihtiyaçları doğrultusunda bir program hazırlamaları gerekir.

12. Bütün okulların devletleşmesi gerekli. Derneklere bağı okul kalmamalıdır.

13. Karşılıklı öğretmen alışverişleriyle Türkiye'deki yenilikler de anlatılmalıdır. 1416 sayılı yasaya göre gelenler de var. Fakat sayıları az. İngiltere ve Kanada'dan Avustralya'ya aktarıyorlar veya doğrudan da gelenler var. Ayrıca üniversitelerin burslarından yararlanarak gelenler de az sayıda var.

Sorunlar

Bizim çocuklar iyi okullara gidemiyorlar. Yâni iyi semtlerdeki okullara ve özel okullara gidemiyorlar. Onun için İngilizceyi iyi değil. Japonlar kendileri okul açmışlar. Devletten yardım görüyorlar. Çocukları hem İngilizce, hem de genel kültür yönünden çok iyi yetiştiriyorlar. Türk toplumu eğitim imkânlarını iyi kullanamıyor. Bunu kırmak gerekir. Belli sayıda öğrenciyi üniversiteye hazırlamak gerek. Üniversitede de Türkçe'nin okutulmasına çaba sarfedilmelidir.

Son zamanlarda Viyetnamlılar Lübnanlılar ve Türkler Avustralya'da sevilmeyen etnik gruplar arasında yer almaktadırlar. Bunun çok çeşitli nedenleri var. Fakat bu nedenler arasında oranın yaşantısına ayak uyduramamak, İngilizce öğrenmemek, çocuklarına otoriter davranmak gibi nedenler, oraya uyum sorunlarını arttırmaktadır. Bu sorunlar da oradaki Türklerin daha çok kırsal kesimden gelmelerinden kaynaklanmaktadır. Oradaki Türklerin pek çok ihtiyaçları için örgütlenmeleri gerekmektedir. Ama oraya uyum sorunları olan insanların bir araya gelip örgütlenmeleri de zorlaşmaktadır.

SONUÇ

Görüldüğü gibi, Avustralya'daki Türklerin çabaları ve Avustralya Hükümetinin yardımlarıyla Türkçenin ve Türk kültürünün orada yaşatılması çok kültürlü eğitim politikası içinde sürdürülmektedir. 1970 lere kadar eski politika yürürlükte idi. Şimdi çok kültürlülük politikası içinde her etnik grubun kültürü yaşatılmaktadır. Böylece, bütünleşme politikası benimsenmiş olup, bütün kültürel değerlerin bütünleşmesine, yeni, zengin bir Avustralya kültürünün yaratılmasına çalışılmaktadır. Bu politika içerisinde Türk kültürünün orada daha etkin yaşatılması için çaba sarfetmeliyiz. Bu konuda özellikle Türk Hükümetinin ilgisine ihtiyaç duyulmaktadır. Türkçe öğretimi yönünden öncelikle yeterli, ora-

daki öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik bir program düzenlenmesine gerek var. Öğretim elemanlarının eğitimi konusunda da Türk Hükümetinin ilgisine ihtiyaç vardır. Oradaki üç okulda yaptığımız araştırmalarda Türk öğrencilerinin Türkçelerinin iyi olduğunu gözlemledik. Kuşkusuz eksiklikleri sağlayarak bu öğretimin daha etkin olmasına çaba sarfetmeliyiz.

Ama bu da iyi bir program, nitelikli öğretmen, bol öğretim materyali ve etkin bir öğretim yöntemi ile gerçekleşir. Oradaki yetkili olan ve olmayan her Türk'ün bu hususları gerçekleştirme çabası içinde olmaları gerekir.

Bu okullara gitmeden de üniversiteye girmede başarılı olan Türk öğrencilerimiz var. Fakat bu tür öğrencilerin aile üyelerinin özellikleri rol oynamaktadır. Özellikle orta sınıflardan gelen, kentlerde yaşamış ailelerin çocuklarının Türkçeleri iyi durumdadır. Fakat tamamen kırsal kesimden gelen Türk aileleri Türkçe yönünden çocuklarına yardımcı olamamaktadırlar. Bu nedenle okullardaki Türkçe dersleri bu ailelerden gelen öğrenciler için çok gerekli olmaktadır.

Cumartesi okullarında ders veren öğretmenlerimiz bu işi ek görev olarak sürdürmektedirler. Aldıkları ücret az da olsa, hem Türkçenin yaşatılması yönünden onların doyum sağlamalarına, hem de bir ek gelir elde etmelerine yol açtığı için öğretmenlerimiz bu işi seve seve yapmaktadırlar. Bu iş onlar için Türk cemaati arasında bir etkileşim imkânı sağladığı için de onlar için bir mutluluk kaynağı olmaktadır.

Cumartesi Okullarına nekadardır eleştiri yapılırsa da, yinede hiç yoktan iyidir görüşü Türkler arasında yaygındır. Nitelikli olması bile gerçekten iyi kötü devam etmekte, yararlı bir uygulamadır. Esasen gözlemlerimiz sırasında devam durumunun yüksek olduğunu, öğrencilerin Türk kültürüne ilgi duyduklarını ve öğrenme isteklerinin çok yüksek olduğunu gördük. Bu gözlem de programın yararlı olduğunun bir kanıtıdır sanırız.

Not: Bu çalışmada kendileriyle görüştüğüm Melbourn'da Yusuf Hazar, Hasan Osman, Canberra'de Muzaffer Duygu, Sydney'de İrfan Yiğit, Peter W. Dooley, Christine İngiliz, Erhan Usanmaz, Mehmet Kadayıfçılar, Rifat Yaka, İlkay Yusuf, Rifat Nedim, Ümran Baran, Gürcan Erbaş, Türkiye Üniversite Mezunları Derneği Yön. Kurulu Üyelerine ayrı ayrı teşekkürlerimi sunarım.